

สมาธิหัวข้อ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมะ สัจจะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ เรา
เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราแสวงหาความจริง เราต้องการความจริง ถ้าเรา
ต้องการความจริงเนะ หัวใจเราจริงหรือไม่ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นอริยสัจ
อริยสัจไม่ใช่สัจจะแบบโลกๆ นี่หรืออก เป็นอริยสัจความจริงใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ธรรมะเหนือโลกๆ
เหนือวัฏฏะ พ้นจากวัฏฏะเป็นวิวัฏฏะ ไม่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

แต่คนเราเกิดมา เกิดมาจากวัฏฏะ เกิดมาจากวัฏฏะคือเกิดมาจากคุณงามความดี เกิดมา
จากการกระทำของเราทั้งสิ้น คนเราเกิดมา กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน นี่เป็นสัจธรรมของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่เราไม่รู้หรือ เราไม่รู้เราเกิดมาจากไหน เกิดมาทำไม เกิด
มาแล้วมาทุกข์ยากอยู่เนี่ย แล้วตายแล้วจะไปไหน แล้วจะต้องเป็นอย่างไรต่อไป

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชัดเจน “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” ทำคุณงาม
ความดีของเรา

เกิดมา เกิดมามีพ่อแม่แล้ว ถ้าเราเห็นภัยในวัฏสงสาร เรามาบวชเป็นพระๆ ถ้าบวชเป็นพระแล้วเราชวนขวายเป็นการกระทำของเรา เวลาการกระทำของเรามันไปขัดแย้งกับอะไร ขัดแย้งคือกิเลสค้นหาความทะยานอยากของตนไง

ขัดแย้งกับกิเลสค้นหาความทะยานอยากของตน เพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยากของตนมันต้องการตามแต่กิเลส กิเลสमारๆ มันต้องการ มันปรารถนา ทั้งๆ ที่เรารู้ว่าเรามาประพฤติปฏิบัติธรรม เราต้องการคุณงามความดีนี้แหละ

เราต้องการคุณงามความดี แต่เราไม่รู้ว่าความดีมันคืออะไร ความดีที่แท้จริงมันเป็นอย่างไร แล้วความดีที่มีการกระทำ กระทำอย่างไร แล้วทำอย่างไรให้เป็นความดีๆ ขึ้นมา

เราก็อ่า ด-เด็ก สระอี เป็นความดี ชื่อดีติดคุกมากมายเลย ผู้ดีเป็นไพร่ต่างๆ ก็ทำดีทำชั่วเหมือนกัน นี่เรื่องโลกๆ ไง ถ้าเรื่องโลกๆ แต่เรารู้เท่าทันถึงสิ่งนั้นไม่ได้

ศรัทธาเป็นศรัทธานะ ความเชื่อมั่นเป็นความเชื่อมั่นนะ แต่ความเชื่อมั่นนั้นนะเชื่อมั่นด้วยความจริงหรือเชื่อมั่นด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก

ถ้าเชื่อมั่นด้วยความเป็นจริงๆ เราพิสูจน์ของเรา เราพิสูจน์ของเรา ถ้าเราเชื่อมั่นในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เราทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าทำความสงบเข้ามา

ทำไมต้องทำความสงบของใจเข้ามา

เวลาทำความสงบของใจเข้ามาๆ เขาเถียงกัน มีแต่คนโต้แย้งๆ “สมาธิไม่สำคัญ ทำพุทโธๆ พุทโธไม่มี พระพุทธเจ้าใช้อานาปานสติ” มันมีความโต้แย้งกันไปเรื่อยแปดนั้นนะ โต้แย้งนี้ไง

คนเราตั้งใจมาทำคุณงามความดีทั้งสิ้น แต่เสร็จแล้วมันก็ได้แย้งด้วยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก โต้แย้งด้วยกระแสสังคม กระแสสังคมมันพัดไปรุนแรงขนาดไหนก็เชื่อตามกระแสสังคมนั้น ใครปลุกเร้าให้เกิดกระแสขึ้นมา แล้วกระแสนั้นรุนแรงขึ้นมาก็เชื่อตามกระแสๆ ตัวเองไม่มีสัจจะไม่มีความจริงอะไรไปพิสูจน์สิ่งใดๆ ได้เลย นี่ไง เชื่อตามกระแส

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมนะ เวลาখনขวายๆ ขึ้นมา เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเสวยวิมุตติสุขๆ แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ พระเขถามว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา กราบอะไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอกท่านกราบธรรมะ กราบธรรมๆ ไง ท่านยังกราบพระเหมือนเรานี้แหละ

แล้วกราบพระเหมือนเรา กราบอะไรละ ก็ท่านเป็นศาสดา ท่านเป็นเจ้าของ ท่านเป็นผู้รู้ คั้น คั้นสังขารสิ่งนี้ขึ้นมา แล้วสังขารสิ่งนี้ขึ้นมา ท่านยังมีศรัทธาในธรรมอันนั้นเลย ท่านมีศรัทธาในธรรมอันนั้นเพราะเวลาสิ่งที่ว่าเสวยวิมุตติสุขๆ มันมีความสุข มันไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นสิ่งนี้มาไ้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษาค้นคว้ากับเจ้าลัทธิต่างๆ มันมีเหตุมีผลของ เขา อุทกดาบส อาฬารดาบส สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้แล้วๆ เสมอเราๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เห็นหนทางว่ามันจะเป็นไปได้เลย สละทิ้ง สละทิ้งทั้งสิ้น

เวลาที่โลกเขามีกันอยู่ โลกที่เขาปลื้มใจกัน เขาเห็นว่ามีคุณค่าต่างๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทดสอบมาหมดแล้ว แล้วสละทิ้งหมดเลย แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาบุพเพนิวาสานุสสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นความจริงอันนั้นแล้วมันมีศรัทธา

พอมัศรัทธา แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังมีศรัทธาในใจของท่านเอง ท่านเป็นศาสดาเป็นเจ้าของธรรมะนี่นะ แล้วเวลาเสวยวิมุตติสุขๆ ไ้ วิมุตติสุข สุขในใจอันนั้นไ้ เพราะมันไม่เคยเจอไม่เคยเห็นไ้ มันทุกข์มันยากมาตลอดไ้

เวลาอยู่ในราชวังก็ทุกข์ยากในการหน้าที่ปกครอง เวลาจะออกประพฤติปฏิบัติ สามเณร ราชกุลเกิดแล้วก็มีทุกข์ความยากในการรับผิดชอบไ้ ลูกเรามันจะโตขึ้นมาได้อย่างไร มันจะมีใครดูแล แต่อยู่ในราชวังก็มีปู่มีแม่ดูแลกันไป แต่ตัวเองต้องไปค้นคว้าไปหาสังขารอันนั้นนะ สิ่งนี้

มันเป็นความลดล้าในหัวใจทั้งสิ้น มันเป็นความทุกข์ความยากทั้งสิ้น แต่เป็นความทุกข์ในทางที่ดี งามไง สุขภาพบุรุษไง ความรับผิดชอบไง พอรับผิดชอบการดูแลต่างๆ มันรู้หัวใจมาตลอด

แต่เวลาอัสวักขยญาณทำลายอวิชชา ทำลายภวาสวะ ทำลายภพ ภพในใจไง ภวาสวะ กิเลสสวะ อาสวะ ภวาสวะในภพในหัวใจทำลายสิ้น ทำลายจนกิเลสไม่มีที่อยู่ที่อาศัย มันไม่มีที่ ไม่มีภพ ไม่มีสถานที่ให้กิเลสมันได้ครอบงำทั้งสิ้นนะ มหัตศจรรย์ๆ จนจะสอนใครได้ จะสอนใครได้หนอ

แต่สุดท้ายเวลาจะสอน เวลาไปสอนจะไปเทศน์บัญญัติค่อยๆ แสดงธัมมจักขุ เพฺหเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ

ที่โลกเขากระทำกันอยู่นั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพิสูจน์มาแล้ว สิ่งที่ว่าเขา ได้มานสมาบัติต่างๆ มีความสุขในใจขนาดไหน ทุกกริยาอย่างไกรั้ทำมาทั้งหมดทั้งสิ้นแล้ว เวลา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ ึง เพฺหเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ ทางที่ โลกเขาทำกันอยู่นี้ ในภวาสวะในภพในโลกเขาประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ไม่ควรเสพ เป็นไปไม่ได้

เวลาที่เป็นจริงๆ แสดงธัมมจักขุ เวลาธัมมจักขุ มรรค ๘ ึง ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ สมาธิชอบ สมาธิชอบๆ มันมีความชอบธรรม มรรค ๘ มีสมาธิชอบ

แล้วก็ปากเปียกปากแฉะได้แย่งนะ เวลาเขาปลุกกระแสสังคมขึ้นมา ึง มรรค ๗ ก็ได้ สมาธิ ไม่ต้องทำ สมาธิไม่มีความจำเป็น แล้วบอกว่ามันไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก

มันมีอยู่ในธัมมจักขุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประกาศสัจธรรมครั้งแรกในธัมมจัก ขุ นั้น แล้วบอกตรงไหนว่ามันไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก มันไม่มีอยู่ในคำสอนของพระพุทธเจ้า

มันไม่มี ไม่มีหรอก เราทำอย่างไรก็ได้ ทำตามกระแสสังคม ึง ปลุกกระแสเร้ากัน ึง แล้วมัน ก็มีความเชื่อ ึง ทำง่ายๆ ทำลัดทำสั้น ทำสะดวกสบาย ทำตามลืมตา ลืมตาแต่ความรู้สึกนึกคิดของ ตน ทำแต่จินตนาการของตัวเองไป

อย่างนั้นหรือการปฏิบัติธรรม มันเป็นไปไม่ได้หรอก

นี่ไง แต่ถ้ามันเป็นความจริงๆ ไง ถ้ามันเป็นความจริงนะ คนเราถ้าทำความสงบของใจได้ หลวงตาท่านสอนประจำ ถ้าใครทำความสงบของใจได้ ทำสมาธิได้ พออยู่พอกิน

คำว่า “พออยู่พอกิน” นะ มันรู้จักผิดชอบชั่วดี คนที่ทำสมาธิได้ ทำความสงบของใจได้นะ จะซาบซึ้งในพระพุทธานุภาพ จะซาบซึ้งมากๆ ซาบซึ้งที่ไหน

พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

เวลาทำความสงบของใจได้ ทำความสงบของใจได้ ใจมันเข้าไปสู่ เวลากิเลสมันรุ่มร่า เวลากิเลสมันมีความกดดันในหัวใจของตน แล้วตนเองก็พยายามจะทำให้ใจของตนเป็นอิสระ คำว่า “เป็นอิสระ” มันไม่เป็นอิสระไม่ได้ เพราะกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ครอบครองของมารตั้งแต่เจ้าวัฏจักรมาจนลูกจนหลานมันล้อมรอบอยู่ในหัวใจเราเต็มไปหมด เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาชนะมารแล้ว มารคอยตกๆ เลยนะ ลูกสาวของมาร นางตัณหา นางอรดี ลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง ไปถามว่าพ่อ

“พ่อทำไมคอยตก”

“เจ้าชายสิทธัตถะจะพามือเราไป”

“โอ้ย! พ่อไม่จำเป็น เดี่ยวจะไปเฝ้ายวน จะไปแก้ไข จะไปชักจูงกลับมา”

นี่ไง เวลาไปร้ายไปรำกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

“แม้แต่พ่อของเจ้า เจ้าวัฏจักรเรายังได้หักลงแล้ว เรือน ๓ หลัง ความโลภ ความโกรธ ความหลง ยอดของเรือน ๓ หลัง เราได้หักลงแล้ว” นี่เวลามันทำลายอวิชชาหมด

ถ้ามันเป็นความจริงในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันไม่มีสิ่งใดไปกดดันในหัวใจอันนั้นไง นี่ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงแล้วประกาศสัจธรรมๆ เวลาประกาศสัจธรรม มรรค

ถ้ามารรค ๘ นะ เวลาแสดงธัมมจักขุ กับปัญจวัคคีย์ เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมฯ คำว่า “มีดวงตาเห็นธรรม” แสดงธัมมจักขุ สัจธรรมอันนั้น แล้วเวลาพระอัญญาโกณฑัญญะได้ใช้สติปัญญาใคร่ครวญไปโดยความสมบูรณ์อันนั้น โดยความสมบูรณ์อันนั้น มัชฌิมาปฏิปทาไป ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ เทวเม ภิกขเว

ทางสองส่วนที่ทางโลกเขาเสพสุขกันด้วยฉาน ด้วยสมาบัติ ด้วยความสุขความสงบอันนั้น ด้วยความทุกกริยาที่โลกเขาทำกันอยู่อย่างนั้น ทางสายกลางๆ ทางอันเอกของพระพุทธศาสนา มัชฌิมาปฏิปทา ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ งานชอบ ระลึกชอบ สมาธิชอบ

ไหนบอกว่าไม่มีอยู่ในพระไตรปิฎก ไหนบอกว่ามันไม่มีความจำเป็น ไหนว่ามาสิ เกียงกัน ปากเปียกปากแฉะเอาสี่ข้างเข้าถู้อยู่อย่างนั้นนะ นี่ไง กระแส สร้างกระแส ปลุกกระแสกัน ปลุกกระแสจากใคร ปลุกกระแสจากคนมีเดบอด คนมีเดคนบอด คนไม่รู้ไม่เห็น แล้วอ้างอิงในพระพุทธศาสนา แล้วก็พยายามปลุกเร้าๆ เพราะตัวเองทำไม่ได้ ตัวเองทำไม่เป็น ตัวเองไม่มีผลงาน ตัวเองไม่รู้จัก ก็เลยไม่มีสัมมาสมาธิไง ไม่มีสัมมาสมาธิมันก็ไม่มีความจำเป็น

ถ้ามีสัมมาสมาธินะ หลวงตาท่านพูดไง ถ้าทำสมาธิได้มันจะพอกอยู่พอกิน คำว่า “พอกอยู่พอกิน” คนถ้าทำความสงบของใจได้ มีสัมมาสมาธิ ทุกคนจะซาบซึ้ง ซาบซึ้งในพระพุทธศาสนา

แต่ที่มันเป็นกันอยู่นั้น มันเป็นกันอยู่นั้นมันเป็นสัญญาอารมณ์ของมัน มันมีการปลุกกระแสของมัน ปลุกกระแสขึ้นมาให้เกิดกระแสสังคมขึ้นมา พอปลุกกระแสสังคมขึ้นมาแล้วก็ว่าสิ่งนั้นลัดสั้นๆ ลัดสั้นเพราะอะไร

เพราะไม่ต้องลงทุนลงแรง เพราะไม่ต้องทำอะไรใดๆ เลย พะเน้าพะนอโปนกันไปด้วยการชักจูงกัน ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลย ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันในพระพุทธศาสนา ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันในพระปา ในพระกรรมฐาน

พระกรรมฐานเขาทำอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน เป็นสัจธรรมขึ้นมาในใจของตน

ถ้าเป็นสังขธรรมขึ้นมาในใจของตน เวลาทำความสงบของใจเข้ามาๆ พยายามทำความสงบของใจเข้ามา ถ้ามันทำได้ ถ้ามันทำได้

คุณสิ คุณสมัยครั้งหลังพุทธกาลมาเล็กน้อย เวลาพระเจ้าอโศกมหาราชเห็นสงฆ์เขาแบ่งแยก เห็นสงฆ์ไม่ยอมลงอุโบสถร่วมกัน ให้อำมาตย์ไปประชุมสงฆ์ ให้สงฆ์ลงอุโบสถร่วมกันๆ ใจ ลงอุโบสถร่วมกัน

อำมาตย์ไปก็สั่งเลย สั่งให้พระลงอุโบสถร่วมกัน แต่พระที่โลเล พระที่สร้างกระแส พระที่มอมเมา ก็เอาสิ เพราะยังลงอุโบสถร่วมกับสงฆ์ยังดี มันยังเป็นเครดิต แต่พระที่เป็นสัมมาทิฐิที่เขาเห็นความถูกต้องดีงาม เคารพธรรมและวินัยๆ เขาไม่ยอมร่วมด้วย เขาไม่ยอมร่วมด้วย

อำมาตย์นั้นด้วยอำนาจจากกษัตริย์มาไง ตัดหัวๆ ตัดหัวๆ

มันมีน้องหรือหลานของพระเจ้าอโศกฯ มาบวชเป็นพระอยู่ด้วย เห็นสถานการณ์มันย่ำแย่ เต็มทีแล้ว เข้าไปนั่งขวางเลย อำมาตย์มาเจอนะ โอ้โฮ! ยกดาบจะตัดหัว ตัดไม่ลง ไม่กล้า

เห็นไหม สิ่งที่ว่า แสดงว่า ถ้าเป็นสัมมาทิฐิที่เห็นว่าทำถูกต้องดีงาม เขายอมเสียสละ แม้แต่ชีวิตเพื่อไม่ให้เกิดกบฏขึ้นมา ไม่ให้เกิดการระส่ำระสาย จากการที่อำมาตย์ได้อำนาจมาแล้ว มาตัดหัวพระๆ แล้วสังคมที่เขาเป็นธรรมมันจะยอมรับได้อย่างไร นี่เขายอมสละชีวิตเลย ไปนั่งเป็นองค์ที่สามจะให้ตัดหัวเลยละ

แต่อำมาตย์ไม่กล้าตัด กลับไปเงียดดาบแล้วฟันไม่ลง เพราะกลัวโทษกลัวภัยเหมือนกัน กลับไปหาพระเจ้าอโศกฯ พระเจ้าอโศกฯ รุ่มร้อนนักๆ ไปหาอาจารย์ของตน พระมหาติสสะเป็นอาจารย์ของพระเจ้าอโศกมหาราช ท่านเป็นพระอรหันต์

มหาบพิตร ไม่ต้องทุกชีวิตจิตใจไปมากเกินไปนัก เพราะคนดีไผ่ดีทำดีมันทำสิ่งใดที่ผิดพลาดไปแล้ว มันก็มีความทุกชีวิตจิตใจเป็นเรื่องธรรมดา สิ่งที่เป็นเหตุอันเราได้มีเจตนาทำคุณงามความดี แต่ผู้ที่มีอำนาจไป เขาทำไปแล้ว เขาไปทำด้วยอำนาจ ด้วยความเห็นผิดของเขา ให้ขอขมาลาโทษกับสงฆ์ซะ แล้วให้ทำสังคายนาปรับการที่จะให้สงฆ์ลงอุโบสถร่วมกัน

นี่เขาต้องทำสังคายนา ไ้พระที่หน้าด่าน ไ้พระที่เห็นแก่ตัว ไ้พระที่ทำลาย ให้มันสึกไป จับสึกๆ หมดเลย คนที่เข้ามาทำลาย คนที่มาสร้างกระแส คนที่มาให้สังคมยอมรับ จับสึกๆ ไปหมดเลย เสร็จแล้วให้ลงสามัคคีอุโบสถ แล้วทำสังคายนา

นี่ไง ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิที่ถูกต้องดีงาม ถ้าทำความสงบได้ ทำคุณงามความดีได้ มันจะเห็นว่าอะไรเป็นถูกต้องดีงาม เป็นสัมมาทิฐิถูกต้องเห็นชัดเจน รู้จักผิดชอบชั่วดี

ขนาดว่าเขาจะมาฆ่าพระๆ เขาฆ่าพระ ถ้าเรารักษาชีวิต เราก็หลีกเลี่ยงไปมันก็จบไป แต่เขาไม่ เขาไปนั่งให้ตัดหัวเลย คำว่า “เขาไปนั่งให้ตัดหัว” เขาสละชีวิตนะ คำว่า “สละชีวิตได้” แสดงว่าจิตใจเขาต้องสูงส่ง เพราะอะไร

การสละชีวิต แล้วถ้าเขาทำไม่ได้ เขากลับไป เขาไปแก้ไขของเขา ไปหาพระเจ้าอโศกฯ พระเจ้าอโศกฯ ก็ทำการใหม่ทำสังคายนา จับสึกๆ หมด จับสึกเพราะอะไร เพราะว่าให้พูดถึงอริยสัจ พูดถึงสัจจะในพระพุทธศาสนา พูดไม่เป็น ปลอมบวชๆ เข้ามาไง เพราะเขาไม่รู้ไม่เห็นของเขา เขาถึงทำของเขาอย่างนั้น ถ้าพูดถึงว่าคนที่ไม่มีหลักมีเกณฑ์

คนที่ไม่มีหลักมีเกณฑ์นะ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มัชฌิมาปฏิปทา มัชฌิมาปฏิปทาในพระพุทธศาสนา ไม่ใช่มัชฌิมาตามความพอใจของใครใดๆ ทั้งสิ้น

ถ้ามัชฌิมาในพระพุทธศาสนา ทำความสงบใจเข้ามาๆ ถ้าใจสงบระงับเข้ามา ครูบาอาจารย์เราท่านสอนให้ทำความสงบเข้ามา

แล้วเวลาบอกว่ามีหลายกลุ่มหลายก้อนนัก “สมาธิไม่จำเป็น สมาธิไม่ต้องทำ ไ้สมถกรรมฐาน ไ้พวกหายใจ พุทโธๆ โง่เงาเต่าตุ่น ไม่มีการศึกษา ไม่มีความรู้อะไรทั้งสิ้น นั่งหลับหูหลับตา มันจะเอาความรู้มาจากไหน”

เอาความรู้มาจากหัวใจไง เอาความรู้มาจากพระไตรปิฎกในใจ พระไตรปิฎกที่รู้แจ้งเห็นจริง เห็นกิเลส เห็นหน้ากิเลส ชำระล้างกิเลสตามความเป็นจริงไง ถ้าทำได้ตามความเป็นจริงอันนั้น

เวลาครูบาอาจารย์ท่านอบรมสั่งสอน ท่านให้ทำความสงบใจเข้ามาก่อนๆ ทำความสงบใจเข้ามาเพราะอะไร

เพราะพวกเราปัญญาชนๆ มันมีแต่เรื่องกระแสน้ำลมกระแสโลกทั้งสิ้น ปัญญาๆ ก็เป็นโลกีย์ปัญญา

ในพระพุทธศาสนาเวลาท่านสอน สอนถึงว่าปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติคือการศึกษาศึกษามาทรงจำธรรมวินัยไว้ ทรงจำมาเพื่ออะไร เพื่อประพฤติปฏิบัติ นี่ทรงจำธรรมวินัยไว้ประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ศึกษามาแล้วเป็นสมบัติของตนไง

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ เวลาศึกษาขึ้นมา สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา

แล้วเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ เวลแสดงธัมมจักขุ ขึ้นมา เขาบอกว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่บอกให้ปัจเจกคีย์ทำสมาธิ ทำความสงบของใจเลย”

ปัจเจกคีย์อุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี ๖ ปีทำความสงบของใจได้ไหม ได้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธัมมจักขุ ไง

ปัจเจกคีย์แสดงอาการต่อต้าน ต่อต้านเพราะเห็นผิดไง เห็นผิดว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปฉันอาหารของนางสุชาดา เพราะความเห็นของโลก คิดว่าถ้าทำทุกรกิริยาแล้วมันต้องดำเนินการต่อหน้าไปจนกว่าจะสำเร็จ แต่เนี้ยหันกลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา เป็นผู้มักมาก เห็นว่าเป็นผู้มักมากก็ทิ้งไปไง นี่ไง ความทิ้งไปๆ

เขาอุปัฏฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำทุกรกิริยาอยู่ ๖ ปี เขาก็ทำเหมือนกัน อุปัฏฐากก็ปฏิบัติไปด้วยไง เขาทำสมาธิได้ไหม มันมีอยู่พร้อมเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพร้อมแล้ว เขาพร้อมอยู่แล้วนะ

“เมื่อก่อนอยู่ด้วยกัน ไม่รู้ เราก็กี่ไม่เคยสอนเลย ไม่พูดสักคำ ไม่รู้ ไม่รู้พูดออกไปมันเสียหาย แต่ในปัจจุบันนี้เคยได้ยินใหม่ที่เราสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ได้ยินใหม่ที่เราสิ้นกิเลส เคยได้ยินอย่างนี้ไหม”

ถ้าคนเคยอยู่ด้วยกัน รู้จักนิสัยกัน มันจะรู้

พออย่างนั้น “เธอจงเงี่ยหูลงฟัง” แสดงธัมมจักขุ ใจ ทางสองส่วนไม่ต้องเสพ
มัชฌิมาปฏิปทา มรรค ๘ มีสัมมาสมาธิ

แต่เวลาเรา เราเป็นปัญญาชน เราเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาเราคิด เราคิดแบบ
โลกๆ ใจ โลกีย์ปัญญาๆ ปัญญาที่เกิดขึ้นมา ปัญญาที่เกิดจากโลกเพราะอะไร เพราะจิตเราไม่สงบ
ระงับขึ้นมาใจ ครูบาอาจารย์ท่านสอนให้ทำความเข้าใจเข้ามาๆ

ทำความเข้าใจเข้ามา ผู้ที่ทำสัมมาสมาธิได้ พออยู่พอกิน จะซาบซึ่งในพระพุทธศาสนา
ซาบซึ่งในพระพุทธศาสนาเพราะอะไร เพราะเรามีพุทธะ เรามีพุทธะคือเรามีความสงบระงับ มี
ความสงบระงับเข้ามามันเห็นคุณค่าของหัวใจ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันจะซาบซึ่งเวลาฟัง
ธรรมๆ ใจ

ว่าจิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วเราเกิดมาเป็นเรา เราเกิดเป็นมนุษย์ขึ้นมา เราก็
สำคัญตนว่าเรายิ่งใหญ่ เราทุกอย่างอยู่ในอำนาจของเรา แต่อยู่ในอำนาจของเราแต่เวลาจิตมัน
สงบไปแล้วมันไม่เป็นอย่างนั้นใจ เพราะว่าจิตยิ่งใหญ่ต่างหาก จิตไม่มีชื่อไม่มีนาม เวลาจิตไม่มี
หญิงไม่มีชาย ถ้าเป็นสัมมาสมาธิใจ มันถึงซาบซึ่งในพระพุทธศาสนาใจ เพราะตัวนี้คือตัวเวียนว่าย
ตายเกิดในวัฏฏะ

แต่เขาไม่ได้ทำ เขาทำไม่เป็น เขาทำไม่ได้ สร้างกระแส “สมาธิไม่สำคัญ สมาธิไม่ต้องทำ”

แล้วเวลาคนที่ทำ ตอนนี้นั่นก็กลับมาอยู่ที่อำนาจวาสนาแล้ว ถ้าคนที่วาสนามันอ่อนด้อย
ใจ พยายามทำความเข้าใจเข้ามาเหมือนกัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ผู้
ที่มาบวชมาเรียน ผู้ที่บวชเรียนเห็นภัยในวัฏสงสารก็พยายามจะประพฤติปฏิบัติให้พ้นจากทุกข์ๆ
คำว่า “พ้นจากทุกข์” ถ้ามีครูบาอาจารย์มีอำนาจวาสนานะ

เวลาคนที่ไม่มีอำนาจวาสนา เวลาเขาบวช บวชวัดบ้าน มีการศึกษามาเพื่อทรงจำธรรม
วินัย เพื่อต่อยอดพระพุทธศาสนา เวลาบวชแล้วพ่อแม่ได้ ๑๖ กับ พ่อแม่ได้บุญกุศลเพราะเอาลูกไป

คำโพธิ์ คำพระพุทธานุชาไว้ให้มีการศึกษาเป็นภาคปริยัติไว้แล้วสืบต่อ แล้วก็มีคามภูมิใจว่า ถ้าปริยัติชัดเจน การปฏิบัติก็จะชัดเจน ฉะนั้น เราต้องศึกษาในภาคปริยัติให้ชัดเจน นี่พยายามศึกษาค้นคว้าขึ้นมาเพื่อทรงจำธรรมวินัยต่อเนื่องกันไป นั่นเป็นภาคปริยัติ

แต่ถ้าเราจะประพฤติปฏิบัติ ทำความดีของเรา เราศึกษามาแล้วจากอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ เกสา โลมา นะชา ทันทา ตโจ กัมมัญฐาน ๕ อนุโลม ปฏิโลม ให้เราประพฤติปฏิบัติให้แทงทะลุใน เกสา โลมา นะชา ทันทา ตโจ ให้ได้

ถ้าเรายังแทงไม่ได้ เขาเวลาแทง เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการ ผมก็เป็นอริยสัจ ขน ก็เป็นอริยสัจ ถ้ามันเป็นอริยสัจ มันเป็นตัวมันเองอยู่แล้ว แต่ความจริงมันไม่ใช่ ความเป็นจริงมันไม่ใช่เพราะอะไร เพราะว่ายังทำสมาธิไม่เป็น ถ้าทำสมาธิเป็นมันจะรู้เลยว่าไม่ใช่

จิตสงบแล้วจิตนี้มีความสำคัญมาก ถ้าจิตสงบแล้วจิตยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น มันถึงจะไปเห็นผม ขน เล็บ ฟัน หนังไปตามความเป็นจริงนั้น แล้วมันถึงจะเป็นอริยสัจขึ้นมา

ถ้าจิตมันไม่สงบไป มันทำไม่ได้ ทำไม่ได้ คนเราเพราะอำนาจวาสนาของคนมันแตกต่างกัน ไปไป ถ้าอำนาจวาสนาแตกต่าง เวลาเริ่มทำความสงบของใจเข้ามา เราบวชมาแล้ว ปริยัติศึกษา มาแล้วเราจะปฏิบัติ เวลาปฏิบัติแล้วครูบาอาจารย์ท่านสอน ถ้าเป็นไปได้จริงก็ให้วางปริยัติไว้ก่อน การศึกษาที่มีสติปัญญาอันวางไว้ ไม่จำเป็นจะต้องปฏิบัติตามแนวทางนั้น เวลาว่าง วางให้หมด แล้วทำความสงบของใจให้ได้

ถ้าทำความสงบของใจ ทีนี้พอทำความสงบของใจเข้ามามันก็จิตตินิสัย พอจิตตินิสัยขึ้นมา เวลาถ้าจิตของคน จิตที่สงบระงับไปโดยธรรมชาติก็มี พอจิตสงบแล้วไปรู้ไปเห็นสิ่งใดก็มี แล้วถ้าจิตไม่สงบ จิตมันดิ้นมันด้านใจ จิตดิ้นด้านมันก็ไปเหม่อลอยเผลออยู่อย่างนั้นนะ เวลาเหม่อลอยเผลออยู่อย่างนั้น นี่ไง สมาธิหัวตอ

เป็นสมาธิเป็นความสุขใหม่ เป็น ถ้าจิตของคนไม่สงบมันจะไม่มีความรู้ความเห็นอะไร ทั้งสิ้น จิตของคนไม่สงบมันเครียดมันทุกข์มันยาก มันทุกข์มันยากนะ

เวลาเราเป็นปัญญาชน เรามีสติปัญญา เรารู้ดีรู้ชั่วนะ เราก็อยากเป็นคนดี เราก็อยากทำคุณงามความดี แต่เวลาเราจะปฏิบัติ เราจะทำจิตเราให้มันสงบ มันดีของมันด้าน มันต่อรอง มันพลิก มันแพลง มันปลิ้นมันปล้อน

เวลาเราพูดถึงสังคม คนกะล่อนคนปลิ้นปล้อนเขาไม่คบ แต่เวลาเราจะมาทำความสงบ เราตั้งสัจจะแล้ว แล้วทำไมกิเลสมันปลิ้นมันปล้อนล่ะ เออ! ก็ตั้งใจทำความดีนี่ ก็นั่งสมาธิภาวนาอยู่ นี่ อ้าว! แล้วทำไมมันกะล่อนนะ กิเลสมันพากะล่อนไง กะล่อนไง ผิดวันประกันพรุ่ง เปื้อนนายในการประพฤติปฏิบัติ กะล่อนทั้งนั้นนะ กิเลสมันกะล่อน

ถ้าคนมันดีของมันด้าน เวลาคนมันดีของมันด้านขึ้นมา ถ้าคนไม่มีสัจจะไม่มีความจริง เวลาทำประพฤติปฏิบัติเอาแต่รูปแบบ เอารูปแบบไว้ทำไม เอารูปแบบแล้วมันเป็นสมาธิใหม่ ไม่เป็น มันสงบระงับบ้างหรือเปล่า สงบระงับ แล้วถ้ามีปฏิภาณไหวพริบขึ้นมา มันสมาธิหัวตอ มันคร่อมกิเลสไว้ ถ้าสมาธิหัวตอๆ

เวลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์มากมายมหาศาล แล้วทำความสงบของใจไม่ได้ ถ้าทำความสงบไม่ได้ มันก็ได้ชื่อได้เสียงมาไง เอาตัวไปชุบทองๆ เอาตัวไปชุบทองเง ทองชุบ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดประจำนะ เวลาไปอยู่กับครูบาอาจารย์ เอาชื่อไปขายกินทั้งสิ้น หลวงปู่มั่นท่านบอก แชนหน้าแชนหลัง

เวลาถ้าเป็นความจริงอ่อนน้อมถ่อมตนนะ เป็นความจริงๆ เคารพครูบาอาจารย์มาก เพราะเคารพธรรมและวินัยไง วินัยนี้เคารพมากๆ เคารพมากเพราะอะไร เพราะเราเติบโตขึ้นมาเห็นไหม หลวงตาเวลาท่านพูด “หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา”

เป่ากระหม่อมอะไร

เป่ากระหม่อมเวลาล้มลุกคลุกคลาน ทุริตุมานะเวลามันเกิดนะ เวลาพิจารณาไป นี่ไง สมาธิหัวตอๆ มันเป็นหัวตอเรายังไม่รู้ว่าเป็นหัวตอเลย เรายังไปสำคัญตนอีกนะว่าตัวเองมีความรู้ความเห็นนะ มีความเห็นความเกิดขึ้นมา หัวตอทั้งนั้นนะ คร่อมตอ มันไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเลย

แล้วถ้าเป็นจริงล่ะ

เวลาเป็นจริงนะ เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติถ้ามีอำนาจวาสนานะ มันก็就会有ความสงบระงับของมัน ถ้าความสงบระงับแล้วครั้งแรก ครั้งต่อไป เราจะต้องทำต่อเนื่อง

ในพระไตรปิฎกทุกข้อเลย ไปเปิดในพระไตรปิฎกได้เลย ธรรมและวินัยนี้บัญญัติเพื่อข่มคนหน้าด่าน เพื่อส่งเสริมคนดี คนที่ทำคุณงามความดีส่งเสริมให้มากขึ้น แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติไป เวลาคนที่มาปฏิบัติ สิ่งที่ประพฤติปฏิบัติแล้วไม่ได้ผลเพราะในการปฏิบัติไม่สม่ำเสมอ คือไม่เสมอด้านเสมอปลาย ๑๐ ข้อ สิ่งในพระไตรปิฎกเยอะเยอะไปหมดเลย

เพราะเราทำของเราไม่เสมอด้านเสมอปลาย เราทำของเราไม่ได้ เวลามันสงบระงับว่าบ้าง คำว่า “สงบระงับบ้าง” สัมมาสมาธิในมรรค ๘ มันสัมมาสมาธิหรือมิจฉาสมาธิ สมาธิ อารมณ์ของคนมันแปรปรวนใหม่ ความเป็นจริง ๆ มันเปลี่ยนแปลงมันกะล่อนใหม่

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือสัจจะ แต่กิเลสมันเปลี่ยนแปลง มันบังเงามันบอกเป็นธรรม ๆ สมาธิหัวตอนี้ตัวร้าย ไม่เป็นสมาธิยังดีกว่า ไม่เป็นสมาธิซะ มันก็ไม่ว่าเรารู้เหมือนกันนะ

เวลานักศึกษาแพทย์เวลาเขาเรียนศึกษาแพทย์นะ แล้วเรียนไม่ได้ เขารีไทร์ไ่ง เรียนสองปี ปีสองปีสามเวลารีไทร์ออกมา เวลาเขามาใช้ชีวิตของเขานะ เขาบอกว่า เราไม่รู้เรื่องโรคภัยไข้เจ็บก็รู้แต่จะรักษาก็รักษาไม่ได้

ว่าจะรู้ ว่าไม่รู้หรือมันรู้ ใ้ว่าจะรู้มันก็ทำไม่ได้ รู้ไม่จริง นี่ไง หัวตอ เพราะอะไร เพราะมันมาศึกษาไป มาศึกษามาใครครวญมาพิจารณาของเขา แล้วพยายามจะทำให้เป็นความจริงขึ้นมา ๆ ใจ

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอัมมจักขุ ดำริชอบ เพียรชอบ งานชอบ สมาธิชอบ แล้วตรงไหนที่มันไม่มี แล้วถ้าสมาธิมันชอบ มันชอบอย่างไร ถ้ามันชอบขึ้นมา เราทำของเราต่อเนื่อง ๆ

ถ้ามันเป็นหัวตอ หัวตอเพราะอะไร หัวตอเพราะอำนาจวาสนาเรามีเท่านี้ แล้วก็เลสมัน ปลิ้นปล้อนนะ มันปลิ้นปล้อนว่ามันรู้มันเห็น แล้วถ้าอำนาจวาสนามันไม่มี มันเป็นผู้วิเศษไง รู้มันรู้มัน ส่งออก ใ้พวกหัวตอ สมาธิหัวตอมันส่งออก แล้วมันไม่เป็นธรรม ไม่มีธรรม แล้วไม่มีธรรมแล้วยัง พลิกแพลงด้วยนะ ทองชุบ พยายามแสดงธรรมว่ามันเป็นจริง ตัวเองก็รู้

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมานะ หลวงตาท่านบอกเลย หลวงปู่มันท่านเป่า กระหม่อมมา หลวงปู่มันท่านเป่ากระหม่อมมา

เวลาท่านประพฤติปฏิบัติได้มากน้อยแค่ไหนท่านก็ไปรายงานผล แล้วรายงานผลแล้วถ้า มันเป็นจริง หลวงปู่มันท่านก็ให้กำลังใจ แต่ถ้าไม่เป็นความจริง ท่านก็ใช้อุบายของท่านพยายามให้อุบายเพื่อจะผ่านจากตอ จากหัวตอที่มันหลอกมันล่อ ที่มันครอบมไว้หน้านั้นนะ เราทำหัวใจแล้วเราไปครอบมกิเลสไว้ ครอบมตอไว้ โดยที่ไม่รู้ไม่เห็นใจ

นี่ไง เวลาเราบวช อุปัชฌาย์มา เกสา โลมา นะชา ทันตา ตใจ กรรมฐาน ๕ เามา คลีคลายๆ คลีคลายหรือเปล่า คลีคลายได้หรือเปล่า เห็นจริงหรือเปล่า ถ้ามันรู้มันเห็น มันเห็นอย่างไร ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาเวลาเห็นกายเห็นอย่างไร

แล้วถ้าจิตมันสงบระงับมันเห็นกายนี้เป็นเรื่องหนึ่ง จิตไม่สงบ เวลาจิตมันไม่สงบไม่มีระงับ แต่ด้วยสมาธิหัวตอมันครอบมไว้หน้านั้นนะ มันก็สร้างภาพของมันว่ามันเป็นนะ เป็นอย่างนั้นๆ เพราะอะไร

เพราะมันได้ระดับ กายนอก กายใน กายในกาย กายพิจารณากายแต่ละระดับแต่ละระดับ ภาวะแตกต่างกัน เวลามันเป็นจริงๆ ขึ้นมา พิจารณากายเหมือนกันแต่ไม่เหมือนกัน พิจารณากายระดับไหน พิจารณากายอย่างไร ถ้ามันเป็นจริง ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธินะ มันต้องเป็นสัมมาสมาธิ แล้วมันจะเป็นความจริงขึ้นมาในพระพุทธศาสนา

แต่ถ้ามันเป็นสมาธิหัวตอ มันพลิกมันแพลง มันปลิ้นมันปล้อน มันหลอกมันลวงทั้งสิ้น มันหลอกลวง มันไม่เป็นจริงใจ

สัมมาสมาธิ ดุสิ ญาติของพระเจ้าอโศกเสียสละชีวิตเลย เพื่อพระพุทธศาสนา เพื่อความสงบระงับในสังคม ไปนั่งให้เขาตัดหัวเลย แต่เขาไม่กล้าตัด เพราะอะไร เวลาผู้ที่เป็นจริงๆ เขาไม่ต้องไปโต้ไปเถียงอะไร เขานั่งเลย หลับตาเลย อ้าว! ฟัน เขาไม่ฟันหรือ เพราะอะไร เพราะมันเป็นสัมมาทิฐิถูกต้องดีงาม ความว่าดีงามๆ ธรรมะย่อมชนะอธรรม

อธรรม อธรรมมันเจริญรุ่งเรืองขึ้นมามันเป็นอธรรม มันไม่เป็นธรรมๆ

นี่พูดถึงว่าเวลาฝ่ายผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินะ เวลาหลวงปู่มันท่านสอน เวลาท่านสอนนะ ท่านสอนถึงการประพฤติปฏิบัติว่า ถ้ามีการศึกษา ศึกษามาแล้วให้ใส่ในลิ้นชักสมองไว้ อย่าให้มันออกมา เวลาออกมา เวลาการประพฤติปฏิบัติมันจะตะมันจะถีบ มันจะสร้างภาพ มันจะอุดมมันจะกระซอกทำให้คนปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน

นี่เวลาที่ครูบาอาจารย์เป็นธรรมๆ เวลาท่านจะเห็นกิเลส แล้วกิเลสมันพลิกแพลงอย่างไร มันเป็นเรื่องอย่างนั้นนะ

เวลาหลวงตาท่านประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่มันท่านบอกเลย มหา สิ่งที่คุณศึกษาเป็นมหา ธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เราเทิดทูนใส่ศีรษะ เราเคารพบูชา แต่มันเป็นเป็นปริยัติใช้ใหม่ การศึกษาในภาคปริยัติ ถ้าชัดเจน การปฏิบัติจะชัดเจน แต่ไม่รู้หรือว่ากิเลสมันพลิกมันแพลง มันบังเงา มันเอาธรรมะมาล่อมาหลอก มาทำให้ล้มลุกคลุกคลาน เวลาจะได้ก็ไม่ได้ ไร้อะไรไม่ได้หรือมันก็โหยหา มันทุกข์มันยาก ทุกข์ยากมาก

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติมา กิเลสในหัวใจของสัตว์โลกน่ากลัวที่สุด

เวลาสิ่งถ้ามันเป็นประโยชน์ ศึกษา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ใส่ลิ้นชักสมองไว้ แล้วล็อกกุญแจมันไว้ เวลาปฏิบัติ ปฏิบัติตามความเป็นจริงนั้น แล้วถ้ามันเป็นความจริง ปริยัติ ปฏิบัติมันจะเป็นอันเดียวกันเลย

ปริยัติกับปฏิบัติเป็นอันเดียวกันเลย ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะคลาดเคลื่อนไปไหน นี่ไง ธรรมจักร ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ สมาธิชอบ ทางสายกลาง ทางสายกลางมรรค ๘ สมดุลพอดี

แล้วมันสมดุลใหม่ ถ้ามันสมดุล สมดุลอย่างไร มันมีอะไรให้สมดุล มันมีสติตรงไหน มีสมาธิที่ไหน มีสติปัญญาอย่างไร แล้วค้นคว้าอย่างไรให้มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มรรค ๘ ผล ๘ พุดปากเปี่ยมปากแฉะ

นี่ไง ถ้ามันเป็นจริงแล้วเป็นอันเดียวกันเลย

แต่เวลาปฏิบัติใหม่ๆ เวลาเริ่มต้นปฏิบัติขึ้นมา ไม้ดิบๆ กิเลสหนา กิเลสมันยังท่วมหัว จะปฏิบัติอย่างไร

ท่านถึงบอกว่าให้เก็บไว้ เก็บในลิ้นชักสมอง อย่าให้มันมาต่อorong แล้วปฏิบัติค้นคว้านั้นไป นั่นเป็นความจริง

แต่ถ้าบอก สมาธิล้มตา สมาธิหลับตา นั่นนะปริยัติทั้งนั้น กิริยาอย่างนั้นนะ กิริยา สมาธิล้มตา สมาธิหลับตา สมาธิมีหลับตาลืมตาที่ไหน หลับตาก็ไม่มีสมาธิ ลืมตาก็ไม่มีสมาธิเลย ไม่มี

อริยาบถ ๔ ธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยืน เดิน นั่ง นอน อริยาบถ ๔ ประพฤติปฏิบัติได้ตลอดเวลา เวลาถ้าเป็นอริยาบถ ๔ เราประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าปฏิบัติของเรา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะเป็นความจริงขึ้นมา

นี่เขาบอกว่าหลับตาๆ ใ้พวกหลับตามันโง่เง่าเต่าตุ่น ใ้พวกหลับตาจะไม่มีสติปัญญา

ก็หลับตาก็ทำไม่ได้ แล้วลืมตาจะทำได้หรือ

เขาบอกหลับตาไปแล้ว แล้วพิจารณาไปแล้วมันจะไปรู้ไปเห็นอะไร มันจะไปเห็นผีเห็นนางเห็นต่างๆ พวกหลับตาไม่มีปัญญาเลย

ถ้าหลับต่ายังทำไม่ได้ ลืมต่ายังทำไม่ได้ใหญ่ ยิ่งยืนยิ่งไม่ได้เลย เวลาหลับตาเขาทำไม่ได้ เขาก็ว่าของเขา

หลับตา ลืมตา ยืน เดิน นั่ง นอน เป็นอิริยาบถ ๔ ในการประพฤติปฏิบัติ แล้วถ้าประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ ถ้าประพฤติตามความเป็นจริง ถ้ามันทำได้จริงๆ ถ้าจิตมันสงบระงับ มันจะไม่มีมึนๆ ปลายๆ หรอก

มึนๆ ปลายๆ นี่ไง ที่หลวงปู่มั่นท่านบอกไว้ ถ้าปฏิบัติโดยปริยัติไปพร้อมกัน มันจะตะมะมันจะ ถีบกัน แล้วเวลามันตะถีบกัน มันก็เลยแบ่งแยกไม่เป็นว่าโลกุตตรปัญญา กับโลกียปัญญาเป็นอย่างไร

โลกียปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสามัญสำนึกของเรา นี่คือโลกียปัญญา ปัญญาเกิดจากโลก ปัญญาเกิดจากเรา แก้กิเลสไม่ได้

ทำความเข้าใจ ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้ามันเป็นภาวนามยปัญญา
นั่นนะโลกุตตรปัญญา

ไม่ใช่ที่เราพอใจ เราแบ่งแยกเองว่าพวกมึงเป็นโลกียะ พวกกูเป็นโลกุตระ

โอ้พวกหัวตอ มันคร่อมกิเลสของมันไว้ มันไม่รู้จักกิเลสไง ปฏิบัติไม่ต้องรู้จักกิเลส ปฏิบัติต้องรู้แต่แงๆ ปลายๆ ใจ

ถ้าพูดถึงแสดงธรรมๆ จะเอาธรรมในภาคปริยัติ ปริยัติก็เข้าปริยัติไม่ได้ เพราะปริยัติเขาจับไม่ได้ รับไม่ได้เพราะมันไม่เคารพธรรมและวินัย เคารพแต่ทำตามความพอใจของตน จะภาคปฏิบัติปฏิบัติก็หลับตาทำไม่ได้ ต้องลืมตา

หลับตาก็ไม่ได้ ลืมตาก็ไม่ได้ ถ้าไม่ได้คือไม่ได้ ถ้าได้ขึ้นมาก็เป็นมิจฉา ถ้าได้ขึ้นมาก็เป็นหัวตอ นี่ไง สมาธิหัวตอ มันก็เลยไม่ได้สิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันมาเลย ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน เพราะเป็นสมาธิหัวตอ

ถ้าทำสมาธิได้ ทำสมาธิที่เป็นจริงนะ จะหลับตาจะลืมตาให้มันเป็นสัมมาสมาธิ
สัมมาสมาธิในภาคปฏิบัติ

ภาคปริยัติมีการศึกษาเราก็ศึกษาแล้ววางไว้ ไม่ใช่ว่าต้องศึกษาโดยภาคปริยัติโดยลืมตา
แล้วจะรู้ขึ้นมาจากที่เราศึกษามีปัญญาขึ้นมา นี่คือโลกียปัญญา แต่เขาว่าเป็นโลกุตตระ โลกุตตระ
เพราะรู้เห็นผิดใจ รู้ทางโลกผิดชอบชั่วดี ผิดชอบชั่วดีด้วยทิวฐิमानะของตน ชี้ไปที่อื่นผิด ถ้าเราถูก

โลกก็คือโลก ธรรมก็คือธรรม

สิ่งที่ญาติของพระเจ้าอโศกเขาเห็นถึงสังคมที่จะมีปัญหาขึ้นมา เขาสละชีวิตเลย แต่
สังคมเขาร่วมเย็นเป็นสุขอยู่แล้ว เราไปแบ่งแยกเอง จริตนิสัยของคนมันแตกต่างกัน จริตนิสัยของคน
แตกต่างกันน้อยแคไหนมันเรื่องของสัตว์โลก

สิ่งที่เป็นจริงๆ เรื่องโลกก็เป็นเรื่องโลก คนจะมั่งมีศรีสุขทุกข์จนเข็ญใจขนาดไหน ถ้าเวลา
เขาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาก็ต้องศีล สมาธิ ปัญญาของเขา ถ้าเขามีศีล สมาธิ ปัญญาของเขา เขา
ทำปัญญาของเขาได้ตามความเป็นจริงเขาขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมาก็ให้เป็นศีล สมาธิ ปัญญา
ถ้าทำสมาธิได้ ทำความสงบของใจเข้ามาได้ ถ้าใจขึ้นมาได้นะ มันก็จะเห็นบาปบุญคุณโทษ

เห็นบาปบุญคุณโทษ ถ้าเห็นบาปบุญคุณโทษ เห็นบาปบุญคุณโทษนี้เป็นเรื่องโลกๆ คนดี
มากมายมหาศาล คนชั่วเต็มล้นคุก

แต่เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าข้ามทั้งดีและชั่ว ดีก็ดีโลกๆ จะดีมาก
น้อยขนาดไหน ดีจนเป็นดีที่สุดก็อยู่กับโลกนี้ เพราะเขาไม่เห็นใจของเขา เขาทำความสงบของใจ
ของเขาไม่ได้

ถ้าเขาจะทำความสงบของใจของเขา อริยาบถ ๔ ยืน เดิน นั่ง นอน หลับตาลืมตาไม่
สำคัญ สำคัญว่าเป็นสัมมาสมาธิ ไม่ใช่มีจณา

ไอ้สมาธิหัวข้อๆ ว่าเป็นสมาธิ เราเคยทำมาแล้วๆ นั่นคือสมาธิหลับตา สมาธิหลับตามันไม่
เป็นประโยชน์กับใครทั้งสิ้น เวลาถ้าจะรู้สิ่งใดขึ้นมาก็รู้ด้วยความเผอเรอ ถ้าจะรู้สิ่งใดขึ้นมาก็รู้ด้วย

การหลับหูหลับตา ไม่แจ่มไม่แจ้ง ของเราลืมตา พอลืมตาขึ้นมาแล้วศึกษาฯ ศึกษาที่ตามภาคปริยัติ ศึกษาภาคปริยัติก็จดจำรึกกันเป็นการศึกษากันในตำรับตำรา

ในตำรับตำรามันก็เป็นโบลานเปล่าไป

กระต่ายตื่นตูม เวลากระต่ายนะ มันอยู่โคนต้นตาล เวลาลูกตาลมันตกลงมามันไปโดน โปตาล โปลานเปล่าๆ มันดัง บี้ม! กระต่ายมันวิ่งใหญ่เลย “ฟ้าถล่มๆ”

ศึกษามาตามโบลาน ลืมตา ศึกษามีความรู้แล้วก็เป็กระต่ายตื่นตูม “ฟ้าถล่มๆ” ธรรมชาติของมัน ธรรมชาติฟ้าถล่ม เป็นโลกุตตระ จะพ้นจากกิเลส

กระต่าย เสร็จจรรู้ธรรมชาติไม่ได้

นี่ไง เวลาผีเสื้อใหญ่บอก ไหนถล่ม กลับไปดูซิ อะไรมันถล่ม เรียกกลับไปดูหมด สัตว์ที่วิ่งไปหาหัก ทูพพลภาพ เพราะการวิ่งไปชนกัน ทำร้ายกันทั้งสิ้น ให้กลับไปดูที่ต้นเหตุซิ

เห็นลูกตาลตกโดนโปตาล ฟ้าถล่มๆ ว่างเปล่าไป ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันนะ ว่างเปล่า นี่ไง แล้วนี่มันแค่กิริยา นี่มันเป็นสามัญสำนึก

คุณสิ เวลาครูบาอาจารย์ของเรา พระกรรมฐาน ถ้าเป็นลูกศิษย์หลวงปู่่มันมา ก็เป็นลูกศิษย์ หลวงปู่่มันมาด้วยกัน ถ้าเป็นลูกศิษย์หลวงปู่่มันมาด้วยกัน ประพฤติปฏิบัติข้อวัตรเหมือนกัน

ข้อวัตรเหมือนกัน เวลาหลวงตาท่านขึ้นไปหาหลวงปู่่มัน “มหา มหาพรชามากแล้วไม่ต้องขึ้นมานะ ให้พระเล็กเถรน้อยมันขึ้นมา มันจะได้มีข้อวัตรติดหัวใจมันไป”

ถ้ามันมีข้อวัตรติดหัวใจมันไป ไปทำอะไรที่มันผิดจากข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา มันรู้ว่าถูกผิดอย่างไร ศึกษาธรรมะ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ศึกษามาเป็นภาคปริยัติ เวลาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะพลิกแพลงขึ้นมาอย่างไรให้มันเป็นประโยชน์กับเรา ขึ้นมาได้ ถ้ามันเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมาไม่ได้ เห็นไหม

ครูบาอาจารย์หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติมาก่อน ท่านลองผิดลองถูกมา การลองผิดลองถูกขึ้นมาแล้ว สิ่งที่เราใจต้องต้องมีเครื่องอยู่ หัวใจๆ หัวใจของคน ความคิดเร็วกว่าแสง ความคิดมันร้อยแปดพันเก้าทั้งสิ้น มันจะอย่างไร ให้มันตั้งสติระลึกไว้ ให้มีข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา นี่ไง มันมีการกระทำ มันมีเพราะมีครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ขึ้นมา ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมท่านเห็นกิเลสมันร้ายกาจไง

ไม่ใช่กูๆ ปลาๆ ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิบัติไปด้วยกัน

หลวงปู่มั่นท่านพูดเอง ปริยัติ ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติไปด้วยกันมันจะมีปัญหา ปัญหาที่มันขัดมันแย้งกัน

แต่เวลามีปัญหาๆ นะ เวลาหลวงปู่มั่น เห็นไหม พระมหาปิ่น ๗ ประโยค เป็นน้องชายของหลวงปู่สิงห์ เวลาไปปฏิบัติกับหลวงปู่มั่นก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ท่านเล่าให้ฟัง เวลาขึ้นมา ๗ ประโยคขึ้นมา ความรู้มากๆ “หลวงปู่มั่นเป็นพระป่าพระเจ้าจะมาสอนได้อย่างไร”

หลวงปู่มั่นท่านส่งจิตไปดูเลย ถึงเวลาท่านพูดเลย “มามีความรู้อย่างไร ความรู้อะไร ทั้งๆ ตัวเองยังไม่ว่าอะไรเลยนะ ศีลธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารอบรู้หมดเลย แต่ไม่รู้ใจของตน ทำความสงบของใจไม่ได้”

หลวงปู่มั่นท่านแก้ ท่านแก้ไขนะ แก้จิตแก้ยากนะ แก้จิตแก้ยากนะ แก้จนพระมหาปิ่นน้องชายหลวงปู่สิงห์

มีมหาหลายองค์กว่าจะทำได้ นี่ไง หลวงปู่มั่นท่านถึงบอกใจ การศึกษามาๆ ให้ใส่ลิ้นชักสมองไว้ อย่าให้กิเลสมันพลิกมันแพลง อย่าให้กิเลสมันปลิ้นมันปล้อน ปลิ้นปล้อนขึ้นมา นี่เป็นมหรณ์นะ มหาจริงๆ เลย ไม่ใช่ กูๆ ปลาๆ ลืมตาถ่อเลย แล้วก็ว่ามันเป็นธรรมๆ

แล้วบอกรู้แหละ พวกหลับตาๆ รู้โดยมีติดบอด

เวลามัชฌิมาปฏิปทาณะ ทางสายกลาง ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ เกิดญาณทัสสนะ เกิด จกฺขุ อุทปาติ ญาณํ อุทปาติ ปญญา อุทปาติ มันเกิดอุทปาติคือความสว่างไสว เกิดความรู้ ความเห็น เกิดจากจิตที่มันมีสติปัญญาแก้ไขจิตของตน นี่มันไปมีดับอดอย่างไรวะ

รู้ก็รู้มีดับอด รู้โดยหลับตา

เขาคงคิดว่าเป็นจักขุแพทย์มั่ง จะผ่าตัดกระจก ผ่าตัดกระจกพวกตาเอียงซ้ายเอียงขวานั้นนะ มันแบบว่าวุฒิภาวะมันต่ำเกินไปที่จะมาพูดเรื่องพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา ภายนอก ภายใน ภายนอก ภายใน ภายในกาย ภายนอก ภายใน สติปัญญา ภาวนามยปัญญา มันยังเป็นบุคคล ๔ คู่ นะ จากปุถุชน กัลยาณชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล นะ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑

เขาก็านิพพาน เขาก็พระอรหันต์ทั้งสิ้นเลย เวลาพระอรหันต์ ศีล ๕ ถ้าถือศีล ๕ สะอาด บริสุทธิ์นี้โสดาบัน

หือ? มันไร้แก่นสาร ในวงกรรมฐาน มันไร้แก่นสาร นี่ปฏิบัติงูๆ ปลาๆ ตั้งแต่หัวหน้าลงมา งูๆ ปลาๆ ก็สังคมงูๆ ปลาๆ มันจะว่างูก็ไม่ใช่ จะว่าปลาก็ไม่เชิง มันครึ่งบกครึ่งน้ำ มันเลยไม่มีสิ่งใด เป็นขึ้นเป็นอันใด

ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเป็นลูกศิษย์กรรมฐานนะ ถ้าจิตมันไม่ลง นั้นสมาธิหัวตอ ถ้าเป็น สัมมาสมาธิมันจะมีความรู้สึกผิตชอบชั่วดี แล้วพยายามชวนชวายเป็นเพื่อให้เกิดการประพฤติปฏิบัติ นั้น เจริญงอกงามขึ้นมาในใจของเรา ถ้าเจริญงอกงามขึ้นมาในใจของเรา กุปปกรรม อกุปปกรรม มัน จะเป็นปัจจัยตัด เป็นสันติปฏิริโกกลางหัวใจนั้น ถ้ามันเป็นความจริง

หลับตาลืมตามันไร้สาระเลย ส่งออก เป็นเรื่องโลกๆ แล้วเวลาพูดธรรมะๆ ธรรมะเป็นทาง วิทยาศาสตร์ ธรรมะเป็นทางวิชาการ ธรรมะเป็นอย่างนั้นหรือ สติเป็นอย่างไรร สมาธิเป็นอย่างไรร ปัญญาเป็นอย่างไรร แล้วมันรู้เห็นอย่างไร มันไม่มีที่มาที่ไปทั้งสิ้น เลื่อนลอย งูๆ ปลาๆ

เห็นผลชัดเจนที่เวลาหลวงปู่มั่นท่านเตือนหลวงตาพระมหาบัว เป็นมหาเหมือนกัน แล้วหลวงตาพระมหาบัวแต่ละชั้นแต่ละตอนที่ท่านจะประพจน์มานะ นี่เป็นถึงมหานะ ก็เรียนมา เวลาอยู่กับอุปัชฌาย์ ศึกษา ๗ ปีทำสมาธิได้ ๓ หน ทำสมาธิได้ ๓ หน นี่ทำสมาธิแล้ว

ทำสมาธิได้ ๓ หน เวลาอ่านประวัติองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า น้ำตาร่วงน้ำตาไหล สงสารท่าน นี่หัวใจที่เป็นธรรมๆ เวลาจะออกประพจน์ปฏิบัติต้องหาครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงขึ้นมา แล้วเราศึกษาจนเป็นมหา เวลาไปหาหลวงปู่มั่น “สิ่งที่ศึกษามานี้มันมีคุณค่า ให้ใส่ลิ้นชักใส่สมองไว้ ภาคปริยัติกับภาคปฏิบัติ เวลาปฏิบัติมันต้องปฏิบัติให้มันเป็นความจริง”

แล้วปฏิบัติ เวลาปฏิบัติไม่ใช่หลับหูหลับตา เวลาปฏิบัติขึ้นมา เวลาทำสมาธิทั้งนั้น เวลาเดินจงกรมก็ลืมตา หลับหูหลับตาขึ้นมาเพื่อค้นคว้าหาหัวใจของตน ถ้าหัวใจของตนเวลาสงบรับเข้ามา มันสว่างโพล่งจากภายใน มันซาบซึ้ง มันมีคุณค่า

ชีวิตของคน เวลาคนในทางสังคม เวลามันสุขมันทุกข์ มันสุขทุกข์ที่ไหน มันสุขที่ไหนหัวใจทั้งสิ้น เศรษฐีภุมมามีเงินทองมากมายมหาศาล ครอบครัวที่เป็นธรรมเขาถึงจะมีความสุข ครอบครัวที่ไม่เป็นธรรมเขาแก่งแย่งชิงดีกันในครอบครัวมีปัญหา ร้อยแปด ทุกข์ทั้งนั้นนะ

เวลามันสุขมันทุกข์ มันสุขมันทุกข์ที่ไหน มันสุขทุกข์ที่ไหนหัวใจทั้งสิ้น

เวลาประพจน์ปฏิบัติขึ้นมา พระปัจเจกพุทธเจ้าเข้ามานสมาบัติ ๗ วัน ๗ คืน มีความสุขๆ ความสุขทั้งสิ้น ความสุขมันหยุดหมด โลกนี้หยุด นี่ถ้ามันเป็นความจริงในหัวใจ ถ้ามันเป็นจริง คีลสมาธิ ปัญญา

แต่ความเป็นจริงของเขา เขาบอกว่า เวลาจะฆ่ากิเลส สมาธิจะไปฆ่ากิเลสอย่างไร มรรคอะไรมันเป็นอย่างไร เขาต้องใช้ฌานต่างหาก เวลาฌานมันแผดเผา

อู้ๆ! เผาขะ

ฌานอะไร ก็ไหนเงว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาอยู่กับอุทกดาบส อาฬารดาบส สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ แล้วเขาเชิดชูของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสททั้งสิ้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้เอง ตรัสรู้ด้วยอาสาชกขญาณ ดำริชอบ
งานชอบ เพียรชอบ ดำริชอบ ดำริเข้ามาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บุพเพนิวาสานุสติญาณ นั้นนะรู้แล้วส่งออก จตุปปาตญาณรู้ก็ส่งออก เวลาเข้าถึงสัจจะ
ความจริง เกิดศีล เกิดสมาธิ เกิดมรรค ๘ ถ้ามันไม่ใช่มรรค ๘ มันเป็นความจริงไม่ได้ สัมมาสมาธิ
ปฏิเสทไม่ได้

ถ้าปฏิเสทสัมมาสมาธิ แล้วบอกเป็นฌานๆ เป็นฌานแล้วแผดเผาอะ เภากิเลส เวลาเผา
เขาบอก อู้! มันต้องเป็นฌาน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ศีล ฌาน ปัญญา ไม่มี

ศีล สมาธิ ปัญญา

ฌานนะ เวลาว่าสมาธิหัวข้อ สมาธิหัวข้อมันครอบคลุมไว้ แต่ถ้าปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติย
ฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ วิญญูญายตนะ เวลาเข้า เวลาออก ฌานเป็นอย่างไร

ฉะนั้น ถ้าครูบาอาจารย์ที่ทำได้จริงนะ ครูบาอาจารย์ท่านทำได้ทั้งสิ้น เวลาท่านทำเพราะ
อะไร เพราะจิตใจที่มันสูงส่งขึ้นมาแล้ว เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องอาการของจิต มันเป็นเรื่อง
คุณสมบัติของจิต คุณสมบัติของหัวใจนะ

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ทุกข์ เหตุให้เกิด
ทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

เวลาภาวนาไปมันแสนทุกข์แสนยาก กว่าที่ตั้งตัวขึ้นมา จะทำความมั่นคงของใจขึ้นมา
มันแสนทุกข์แสนยาก เวลาเป็นสัมมาสมาธิมันก็มีความสุข เวลาค้นคว้าหากิเลสขึ้นมามันเป็นเรื่อง
ยิ่งใหญ่มากมาย

พระหรือผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไม่เป็นขั้นเป็นอัน เพราะว่าจิตสงบแล้วไม่ยกขึ้นสู่วิปัสสนา หรือยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิมันถึงจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาได้

ถ้าเป็นสมาธิหัวต่อมันยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้หรอก เพราะมันเป็นหัวต่อ มันคร่อมกิเลสไว้ กิเลสมันปิดบังอยู่ ถ้าเป็นลิ้มตาหลับตาส่งออก ยิ่งไม่ต้องพูดถึง งูๆ ปลาๆ ไม่ต้องพูดถึงมรรคเลย

งูๆ ปลาๆ มันก็ได้นูได้ปลา มันเป็นสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก จะว่าเป็นปริยัติก็ไม่ใช่ จะว่าเป็นปฏิบัติแล้วก็ไม่ใช่ มันไม่มีอะไรเป็นขั้นเป็นอัน

ถ้ามันจะเป็นขั้นเป็นอัน จิตสงบแล้วถ้ามันมีอำนาจวาสนานะ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นสู่วิปัสสนาคือจิตสงบแล้วจิตเห็นอาการของจิต เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง พอเห็นกาย โอ้โฮ! มหัศจรรย์ เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้ามันจับมันต้องได้ ถ้ามันจับกิเลสได้ มันพิจารณาของมันได้ ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้

พูดถึงทำสมาธินะ มันยังเป็นสมาธิหัวต่อเลย หัวต่อคือความเข้าใจผิด เข้าใจส่งออก เข้าใจว่าตัวเองมีผลงาน เข้าใจว่าตัวเองรู้ ตัวเองเห็น ตัวเองมีอำนาจวาสนา ตัวเองมีความยิ่งใหญ่ นั่นโดนหลอก กิเลสมันหลอกแค่นี้ ปั่นอยู่อย่างนั้นนะ แล้วสำคัญตนอยู่อย่างนั้น แล้วสมาธิเจริญ แล้วเสื่อม สมาธิไม่ยั่งยืน

แต่ถ้ามีการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิยกขึ้นสู่วิปัสสนา แล้วถ้าวิปัสสนาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไปจนกว่ากิเลสมันขาด สังโยชน์ขาด นั่นเป็นอกุปปกรรมที่ไม่เสื่อม

สมาธินะ สมาธิคือสิ่งที่เราพยายามชวนชวาย ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ เรามีเหตุมีปัจจัยของเรา เราชวนชวายของเรา มีการกระทำของเรา มันจะมีความสุขของมัน แล้วมีความสุขแล้วเรายังติดสุข ตัณหาซ้อนตัณหานะ เสื่อมหมด คลายหมด แล้วมีความร้อนมาก มีความทุกข์มาก

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเวลาจิตเสื่อมๆ พยายามชวนชวายขึ้นมา ครูบาอาจารย์ท่านที่เมตตา ท่านอบรมท่านสั่งสอน เพราะเรื่องนี้สำคัญที่สุด เพราะคนมีเจตนาที่ดีมีศรัทธาที่เชื่อมั่น แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถ้าได้ผลที่ดั่งใจ มันจะมีความสุขของมัน

เวลามันเสื่อมมีแต่ฟื้นแต่ไฟ มีแต่การแผดเผาเราร้อนนั้ก แล้วเราจะคงสภาพให้ดำรงชีพได้ให้อยู่ได้ มันต้องพยายามฝืน พยายามรื้อฟื้นขึ้นมา มันเป็นเรื่องยิ่งใหญ่มาก

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง ถ้าพูดถึงว่ามันเป็นสมาธิเจริญแล้วเสื่อมๆ แต่ถ้ามีอำนาจวาสนานะ เวลายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ ยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็น ไม่เป็นสมาธิหัวตอ

สมาธิหัวตอคือมันคร่อมตอ แล้วมันคร่อมแต่คุณวิเศษที่ว่าเป็นผู้วิเศษ แต่ไม่วิเศษ มันบอกว่ามันเป็นผู้วิเศษ แต่มันโดนกิเลสหลอก มันโดนกิเลส มันไปคร่อมตอกิเลส กิเลสมันพลิกแพลง ล้มทับตอ ตอที่มตายอยู่นั้น มันไม่รู้ตัว แล้วเดี๋ยวก็เสื่อมหมด แต่กะล่อน บอกว่ามีคุณธรรมๆ

ไม่มีอยู่จริงในข้อเท็จจริง

ถ้ามันมีอยู่จริงนะ จิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา วิปัสสนาเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป คำว่า “เป็นขั้นเป็นตอน” มันต้องมีการฝึกหัด

เวลาหลวงตาท่านสอนใจ ฝึกหัดใช้ปัญญาเป็นวิปัสสนาอ่อนๆ

วิปัสสนาอ่อนๆ ขึ้นมา ใช้วิปัสสนาไปแล้วสมาธิมันไม่เพียงพอขึ้นมาแล้วมันก็จะ เป็นสัญญาแล้ว สัญญานี้เป็นโลก ที่ว่าโลกุตตระ โลภียะ โลกุตตระๆ นั้นนะ

ขนาดใช้ปัญญาไปแล้ว ถ้ามันเป็นสัมมาสมาธิ ใช้ปัญญาไปแล้ว ของที่มันใช้มากขึ้นไป ใช้ มากมันก็เสื่อมถอย พอเสื่อมถอยขึ้นมามันก็เป็นสัญญา สัญญานี้เป็นโลภียะ

สัญญาคืออะไร สัญญา คือความจำ ความจำมาจากไหน มันก็มาจากภวาสวะ มาจาก หัวใจเรานั้นไง มาจากหัวใจที่สมาธิมันเสื่อมคลายลง สมาธิเสื่อมคลายลงมันก็เป็นสัญญา เป็น ความจำได้ เป็นสัญญาตญาณของใจดวงนั้น

แต่ถ้าเราทำความเข้าใจเข้ามาๆ จนใจเป็นอิสระใจ สัญญาตญาณนั้นเข้ามาเจือปนไม่ได้ สมุทัยเข้ามาเจือปนกับปัญญานี้ไม่ได้ เวลาจิตมันสงบแล้ว เวลาจิตสงบมีกำลังแล้ว ถ้ามันตั้งมั่น แล้วถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง พอเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็น

จริงมันไม่มีสัญญา ไม่มีสัญญาตญาณ ไม่มีความยึดมั่นถือมั่นความคาดความหมายเจือปนมา ถ้ามันฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิมันจะมหัศจรรย์ มันจะยิ่งใหญ่ของมันมาก มันยิ่งใหญ่มากเพราะอะไร

เพราะถ้าเกิดสัมมาสมาธิแล้ว คนมีสมาติดังนั้นแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา เวลาปัญญา ที่ว่าสังขารที่มีสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐานมันจะเป็นธรรมโอสธ เป็นสิ่งสัจธรรมมันฟาดมันฟัน นี่ดาบเพชรๆ

เวลาลงดาบท่านสอน ให้กลับไปทำสมาธิๆ คือให้ไปลับหิน เอาใจลับให้เป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมาแล้วแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญาให้มันคมกล้า

เวลาคมกล้าพิจารณาไปมันมหัศจรรย์ มันเห็นของมันนะ มันเห็น ที่ว่าธรรมจักรๆ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ มันหมุนตัวๆ ตัวๆ คือปัญญามันเร็วมาก นี่ความเร็วของสัจธรรม ความเร็วของธรรมจักรที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักขุ จักรได้เคลื่อนแล้ว ใจดวงใดไม่มีมรรค ใจดวงนั้นไม่มีผล

ใจดวงใดไม่มีมรรค ~ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ สมาธิชอบๆ

มันพิจารณาไปมันปล่อย มันปล่อย เวลาใช้ปัญญา ปัญญาใช้อย่างไร ปัญญาใช้กับอะไร สมาธิใช้กับอะไร สมาธิมีคุณสมบัติอย่างไร

ไม่มีสมาธิหลับตา สมาธิลืมตา

หลับตาคือนั่งหลับ หลับตาคือตกท้วงค์ ไม่ใช่สมาธิ ลืมตา ลืมตาส่งออก ไม่มีสติสัมปชัญญะรู้ตัว รู้ถึงธาตุรู้ของตัวเอง

สมาธิไม่มีลืมตา ไม่มีหลับตา

ปัญญา ญาณ อูทปาติ ปญญา อูทปาติ อาโลโก อูทปาติ ความรู้ความกระจ่างแจ้ง

ไม่ใช่หลับตาแล้วรู้แบบหลับๆ คลำๆ

เขาว่าๆ ใ้พวกหลับตา รู้โดยอายตนะ รู้โดยผิวหนัง รู้โดยมีดบอด

ใครรู้ ใ้พวกคร่อมตอต่างหาก สมาธิหัวต่อรู้อย่างนั้น สัมมาสมาธิไม่เป็นอย่างนั้น สัมมาสมาธิจะกระจ่างแจ่งทะลุปรุโปร่ง ค้นหากิเลส ซึ่งพืดกิเลส เอากิเลสมาวิเคราะห์วิจัย เห็นหน้ากิเลส ทั้งลูกทั้งหลาย ทั้งพ่อทั้งแม่ ทั้งปู่มัน ทั้งวัฏจักร เรือน ๓ ยอด เรือน ๓ หลัง ความโลภ ความโกรธ ความหลง ยอดของเรือน ๓ หลัง เราได้หักลงแล้วโดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่มีใครเห็น

ปากเปียกปากแฉะ ฐๆ ปลาๆ กระต่ายตื่นตูมเง โบลานเปล่า ต้องจดลงโบลาน ปัญญาเยอะ ธรรมะบนโบลาน โบลานเปล่าๆ โบลานเปล่าๆ นะ จดจารึกกันไว้บนโบลานนั้น แล้วก็ตื่นตูมโฆษณาชวนเชื่อ พยายามประกาศ “สมาธิหลับตาใช้ไม่ได้ สมาธิลืมตาสุดยอด สมาธิลืมตา รู้โดยแจ่มแจ้ง”

รู้โดยมีดบอด รู้โดยสัญชาตญาณ โลภียะทั้งสิ้น

จะเป็นโลกุตตระ สมาธิเจริญแล้วเสื่อมๆ เราพิจารณาแล้วพิจารณาเล่า ถ้ามันเป็นมรรคเป็นผลขึ้นมา โดยสังขาร โดยครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม แล้วมีเป็นสังขจะเป็นความจริงขึ้นมาจะพิจารณาไปแล้วจะเป็นตถกพบาคือมันปล่อยวางชั่วคราว

นี่เป็นสมาธิเจริญแล้วเสื่อมๆ แต่ด้วยอำนาจวาสนาของตนก็พยายามเข้มแข็ง เสื่อมแล้วก็พยายามฟื้นฟูของเราขึ้นมา ฟื้นฟูเสร็จแล้วเป็นสมาธิแล้วก็ปล่อยเข้าสู่ปัญญา เพราะเป็นสมาธิแล้วเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง สมาธิเห็นสติปัฏฐาน ๔ สมาธิมันเห็นกิเลสของมัน ถ้าเห็นกิเลสแล้ว มันใช้ปัญญาไปแล้ว เวลาเป็นสมาธิก็มีความสุขมีความสุข มีความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนา

เพราะเรามีอำนาจวาสนาของเรา เพราะจิตใจเราตั้งมั่น จิตเราเป็นพุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานของเรา เราค้นคว้าจนเห็นสติปัฏฐาน เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม แล้วแต่จิตนิสัยแล้วแต่กิเลสที่มันปลุกผิงกันมา แล้วถ้ามันรู้มันเห็นของมัน พอเป็นสัมมาสมาธิตั้งมั่นแล้ว เวลามันปล่อย มันก็เข้าสู่ปัญญา เพราะมันเป็นงานที่พัวพันกันอยู่ พอปัญญาก็เป็นมรรค มรรค ๘ ดำริชอบ

งานชอบ ชอบในงานในการใช้ปัญญา ไม่ใช่สมาธิหัวต่อ ไม่ใช่สมาธิลืมตาหลับตา ฐๆ ปลาๆ ลูบๆ คลำๆ จะงู้ก็ไม่ใช่ จะปลาก็ไม่เชิง

ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ เวลามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา มันเป็นมรรค ๘ งานชอบ เพียรชอบ ดำริชอบ สมาธิชอบ ต้องมีสมาธิชอบๆ เพราะสมาธิชอบ เวลามันเสื่อมขึ้นไปแล้วมันพัฒนาขึ้นมาจนมีกำลังขึ้นมาแล้ว มันเข้าสู่งาน เข้าสู่งานพิจารณา พอเวลามันปล่อยวาง ปล่อยวางแต่มันไม่สรุปใจ ปล่อยวางนี่ตึงคับหนาน การปล่อยวางชั่วคราว

คนมีอำนาจนามาก เวลาพิจารณาแล้ว มันพิจารณาแล้วมันวางๆ แต่มันไม่สรุป เวลามันสรุปนะ ปล่อยวางแล้ว ปล่อยวางเล่า

หลวงตาท่านสอน ตั้งแต่วิปัสสนาอ่อนๆ การฝึกหัดใช้ปัญญา ฝึกหัดใช้ปัญญาพร้อมกับศีล พร้อมกับสมาธิ พร้อมกับปัญญา พร้อมกับงานชอบ เพียรชอบ บ่อยครั้งเข้า หลวงตาท่านบอกว่า เวลาวิปัสสนา ปัญญาจะเร็วมาก หมุนตัวๆ เลย ตัวๆ เพราะอะไร

เพราะความคิดเร็วกว่าแสง เวลามันเข้าพิจารณากันแล้วมันไม่ใช่มีติดบอดหรือ หลับตา ไม่ใช่มีติดบอด ไม่ใช่รู้ไม่ใช่เห็น ไม่ใช่ไม่รู้ไม่เห็นมันจะขาดได้อย่างไร ไม่ใช่ไม่รู้ไม่เห็นมันจะเป็นช่ากิเลสได้อย่างไร ไม่ใช่ไม่รู้ไม่เห็นกิเลส ไม่จับกิเลสไว้ได้ แล้วจะช่ากิเลส มันเป็นไปได้อย่างไร ฐๆ ปลาๆ กระต่ายตื่นตูม ไบลานไถ ไบลานมันเสียงดัง

แต่ถ้าเป็นความจริง พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลามันขาด เวลามันขาดนะ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจจา สิลัพพตปราคาส

สักกายทิฏฐิ ศึกษาธรรมะทั้งนั้นนะ กายไม่ใช่เรา ทุกอย่างไม่ใช่เรา พุดแต่ปาก ปากเปือกปากแฉะ ชาวพุทธรู้ทั้งสิ้น แต่ใจไม่รู้ มันเลยเป็นโลกียะไง โลกียะมาตลอด

โลกุตระมันอยู่ตรงนี้ ที่ว่าโลกียะ โลกุตระ...ข้า โลกุตระทั้งหมดเลย โลกุตระหลังสู้ฟ้า หน้าสู้ดินนั่นแหละ โลกุตระที่กำลังลอลงสมุดกันอยู่นี้ะ โลกุตระกำลังกตัญญูนี้ะ โลกุตระ มันส่งออก ฐๆ ปลาๆ ไม่ได้เป็นขึ้นเป็นอัน

แต่ถ้ามันเป็นโลกุตตระ มรรค ๘ หมุนอยู่กลางหัวใจนี้ เวลามันขาด สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา
สีลัพพตปรามาส ขาด กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ เห็นใหม่ จิตรวมลงเห็นหรือเปล่า จิต
สำรวจกายออกเห็นใหม่ จิตสำรวจกิเลสออกเห็นหรือเปล่า

มรรค ๔ ผล ๔ นะ เขาบอกว่าถือศีล ๕ ก็โสดาบัน โสดาบันของง่าย ๆ มีศีล ๕ บริสุทธิก็
โสดาบันแล้ว แต่ศีล ๘ สกิทาคามี

โอ้! งูก็ไม่ใช่ ปลาก็ไม่เชิง

แต่เวลามันขาด อรูปธรรม สิ่งที่ไม่เสื่อม นอกนั้นเสื่อมหมด ขนาดใช้ปัญญาแล้วนะ
มรรคหมุนตัวๆ เวลามันไม่ขาด มันเห็นนะ เวลาจิตมันทอดยทอดใจนี้ทุกข์มาก แล้วพยายามทำ
ให้มันเจริญขึ้นมา สัมมาสมาธิมีความสุข แล้วไม่รักษามันก็เสื่อม เพราะมันเป็นเรื่องธรรมดาของ
สังขาร

แต่เราพิจารณาๆ เวลาจิตสงบแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา อันนี้เราใช้ปัญญา ใช้มรรค พิจารณา
ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลามันขาด ถ้าขาดแล้วเป็นอรูปธรรม โสดาบันไม่มีวันเสื่อม โสดาบันจะเป็น
โสดาบันตลอดไป สกิทาคามีจะเป็นสกิทาคามีตลอดไป อนาคามีจะเป็นอนาคามีตลอดไป จะเกิด
ภพใดชาติใด คุณธรรมอันนี้มันเป็นในใจแน่นอน แล้วก็ไปเกิดตามสถานะ อนาคามีไปเกิดบน
พรหมแล้วจะสิ้นไป แล้วถ้าเป็นพระอรหันต์แล้วไม่มีวันเกิดแน่นอน

แต่ของเขา เขาบอกเขาเป็นพระอรหันต์นะ แต่เขาบอกเขาจะไปเกิดอีกข้างหน้า แล้วที่เขา
มาเกิดนี่เขามาเกิดจากพระอรหันต์นะ งูๆ ปลาๆ จะเป็นเต่าก็ไม่เชิง ตะพานน้ำก็ไม่ใช่

ถ้าเป็นอรูปธรรมไม่เสื่อม แน่แน่นอนตายตัว แล้วถ้าคุณรู้ชัดเจนมาก แล้วถ้ารู้แล้วนะ ที่
หลวงตาท่านพูดไว้ “หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมเรามา หลวงปู่มันเป่ากระหม่อมเรามา ถ้าหลวงปู่มัน
ยังมีชีวิตอยู่ แล้วถ้าให้ผมตายไปเพื่อให้หลวงปู่มันมีชีวิตต่อไป ผมจะตายทันที”

แต่มันเป็นไปไม่ได้หรอก แต่พูดถึงความรู้สึกไง เพราะหลวงปู่มันท่านสร้างประโยชน์กับโลกนี้ได้มากกว่าท่าน แต่หลวงปู่มันท่านก็เป็นอายุขัยของท่าน ท่านก็ต้องนิพพานไปเป็นเรื่องธรรมดา

แต่หลวงตาท่านพูด “ถ้าเราเสียสละชีวิตให้เราตายซะ เพื่อให้หลวงปู่มันอยู่ต่อไป แทนที่ ไม่มีเอี้ยนเลย ไม่มีอดเอี้ยนทั้งสิ้น”

แต่มันไม่เป็นอย่างนั้นหรอก แต่มันเป็นด้วยความรู้สึกไง มันเป็นที่ความรู้สึก ความเคารพ ความเห็นคุณพ่อแม่ครูจารย์ พ่อแม่เลี้ยงแต่ร่างกาย ครูบาอาจารย์เลี้ยงทั้งร่างกายและหัวใจ

หัวใจที่มันติดมันตัน มันเชื่อตามกระแส ฐๆ ปลาๆ สมาธิหลับตา สมาธิลืมตา สมาธิหลับตาเป็นพวกโง่เง่าเต่าตุ่น สมาธิลืมตานี้เป็นพวกนักปราชญ์ราชบัณฑิต

โกหกทั้งนั้น โกหกหน้าด้านๆ

แต่ถ้าเป็นความจริง ยืน เดิน นั่ง นอน อริยาบถ ทำสมาธิมีแต่ผิดและถูก สัมมาสมาธิ มิจาสมาธิ สมาธิหัวตอ กับสิ่งที่ยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นภาวนามยปัญญาต่อเนื่องไป ถ้าคนมีอำนาจวาสนา เราทำเพื่อเรานะ

โลกเป็นอย่างไร เราให้มีสติปัญญา วกกลับมากาลามสูตร ไม่ให้เชื่อ กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อผลของการปฏิบัติ แล้วเราพึงธรรมกันมาก็สิบปีแล้ว แล้วปฏิบัติขึ้นมา เราก็วัดที่หัวใจของเรา แต่ก็ฐๆ ปลาๆ นั่นแหละ ให้กิเลสมันหลอก จะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนี้ จะเป็นอย่างนั้น ผิดวันประกันพรุ่ง ไม่เอาจริงเอางี้

แล้วดูโลกสิ หลวงปู่มันนิพพานไปแล้ว หลวงตานิพพานไปแล้ว เสี้ยนศาสนามันจะเกิดมากมาย เพราะมันคิดว่าไม่มีผู้รู้จริงคอยชี้แนะ มันคิดว่าไม่มีผู้รู้จริงอยู่ มันจะเป็นฐๆ ปลาๆ มันจะพูดอย่างไรก็ได้ สร้างกระแสไปเป็นกระต่ายตื่นตูมอยู่อย่างนั้น เอวัง